

Vergaderjaar 2008–2009

31 490

Vernieuwing van de rijksdienst

Nr. 21

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 april 2009

1. Inleiding

Bij gelegenheid van het Verslag Algemeen Overleg over de Vernieuwing van de rijksdienst op 10 maart jl. heb ik toegezegd u in april te laten weten hoe de vermindering van arbeidsplaatsen als gevolg van de invulling van de taakstelling sector Rijk en ZBO's is verdeeld over de provincies. Tevens reageer ik op het verzoek van de Kamer, neergelegd in de motie van het lid Heijnen c.s. (31 490, nr. 13).

Ik heb daartoe een analyse laten maken vanuit de volgende vraagstelling:

- Welke ontwikkeling van het personeelsvolume in de sector Rijk mag men verwachten in de provincies, gegeven de uitgangspunten van de taakstelling (de opdracht van het kabinet om het personeelsbestand in vier jaar terug te brengen met 12 800 fte) en het programma Vernieuwing Rijksdienst?

Vooraf maak ik de volgende kanttekening bij de uitkomsten van de analyse.

De personele vraag is een onderdeel en resultante van een continu proces van organiseren dat zich afspeelt op alle niveaus van de rijksdienst. Dat proces van organisatiekeuzes maken en veranderen kan moeilijk vanuit één centraal niveau buiten die organisaties doorgrond worden, laat staan beheerst en gestuurd.

De in-, door- en uitstroom van personeel is de resultante van een veelheid van bedrijfsmatige beoordelingen van lokale directeuren en managers. De vertaling van die oordelen naar een te voorspellen landelijk beeld is lastig. Niettemin is daartoe een poging gedaan.

In het onderzoek is maximaal gebruik gemaakt van alle beschikbare informatie door:

- Met een theoretische methode de uitgangspunten van de afgesproken taakstelling – te weten de taakstellende percentages voor de catego-

rieën Beleid, Ondersteuning, Inspecties, Uitvoering – door te vertalen naar een voorspelling per regio;

- De feitelijk waargenomen lopende en voorgenomen reorganisaties en personele verschuivingen te kwantificeren en daarmee de uitkomsten van de theoretische methode bij te stellen.

Wat betreft de feitelijk waargenomen reorganisaties dient te worden opgemerkt dat dit alleen reorganisaties betreft ter invulling van de taakstelling en passend binnen het programma Vernieuwing Rijksdienst.

Daarnaast zijn er uiteraard ook om andere redenen reorganisaties met regionale werkgelegenheidseffecten te verwachten. Te noemen zijn ontwikkelingen bij de Belastingdienst, onderdeel Douane (concentratie rond mainports) en bij de gevangenissen (overcapaciteit). De effecten hiervan zijn nog niet bekend en niet meegenomen in het onderzoek.

Wat de Belastingdienst betreft kan nog worden opgemerkt dat de organisatie in beweging is. Zo worden op dit moment de Douane gereorganiseerd, alsmede een aantal processen bij de Belastingregio's. Voor de Douane is er een concentrerende beweging vanuit het land naar de twee mainports Rotterdam en Schiphol. Dit leidt echter niet tot het grootschalig verdwijnen van werk in het binnenland (regio's Noord en Zuid). Bij de Belastingregio's is er sprake van concentratie van administratieve processen bij regio's met overbezetting. Ook hiervoor geldt, dat dit niet leidt tot grote verschuivingen. Op dit moment zijn er dan ook nauwelijks zichtbare effecten op de regionale werkgelegenheid te verwachten.

De reikwijdte van het onderzoek is ook nog om een andere reden beperkt. Niet alle relevante data waren voor het onderzoek beschikbaar. De belangrijkste omissies zijn:

- De taakstelling van het Ministerie van Defensie, omdat de gegevens daarvoor ontbraken.
- Circa 1/3 deel van de taakstelling bij ZBO's kon niet aan een provincie worden gekoppeld vanwege ontbrekende gegevens.

Van de totale taakstelling van 12 800 fte konden 10 705 fte worden toegerekend aan provincies. Dit is circa 84% van de taakstelling.

2. Uitkomsten

In onderstaande tabellen zijn de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek samengevat.

Tabel 1 geeft de verwachte effecten van de taakstelling per provincie weer in absolute aantallen fte's. Ook wordt de werkgelegenheid bij de overheid (Rijk, ZBO's, Provincies en Gemeenten) per provincie weergegeven. De kolom «Impact arbeidsmarkt» geeft het effect van de taakstelling weer ten opzichte van de totale werkgelegenheid in de provincie.

Tabel 1: Impact taakstelling Rijk en ZBO's

Toegerekende taakstelling	Taakstelling Rijk (excl. Def.)	Taakstelling Deel ZBO's	Taakstelling Rijk en ZBO's	Werkgelegenheid Overheid	Impact op Arbeidsmarkt
Friesland	83	25	108	13 320	- 0,06%
Groningen	281	276	557	15 080	- 0,31%
Drenthe	120	42	162	11 310	- 0,12%
Overijssel	249	76	325	22 550	- 0,09%
Flevoland	96	47	143	8 030	- 0,13%
Gelderland	414	274	688	50 410	- 0,11%
Utrecht	549	183	732	35 100	- 0,17%
Noord-Holland	494	675	1 170	65 950	- 0,13%
Zuid-Holland	5 001	430	5 431	102 940	- 0,53%
Zeeland	77	38	115	8 520	- 0,10%
Noord Brabant	749	43	792	51 450	- 0,09%

Toegerekende taakstelling	Taakstelling Rijk (excl. Def.)	Taakstelling Deel ZBO's	Taakstelling Rijk en ZBO's	Werkgelegen- heid Overheid	Impact op Arbeidsmarkt
Friesland	83	25	108	13 320	- 0,06%
Limburg	258	223	481	24 670	- 0,14%
Totaal	8 373	2 332	10 705	409 330	- 0,17%*
Niet toegerekend					
Ministerie van Defensie	684		684		
Ontbrekende ZBO's	1 159	1 159			
Onbekend			252		
Totaal taakst. 9 057	3 492	12 800			

Uit de tabel blijkt dat de taakstelling in *absolute* zin (aantallen fte's) met name neerslaat in de Randstad. Dit komt omdat:

- er in (absolute zin) veel ambtenaren van Rijk en ZBO's werkzaam zijn in deze provincies (Noord Holland, Zuid Holland en Utrecht).
- er in Zuid-Holland relatief veel beleid en ondersteuning is gevestigd; deze disciplines zijn hoger aangeslagen in de taakstelling.

De taakstelling heeft in *relatieve* zin de meeste impact op de werkgelegenheid van Groningen en Zuid-Holland (0,31% respectievelijk 0,53% van de provinciale werkgelegenheid). Daarbij moet wel in ogenschouw worden genomen dat de taakstelling in een periode van 4 jaar gerealiseerd mag worden.

Het effect voor de provincie Groningen wordt overigens gemitigeerd door een fusie en verhuizing van een Rijksoverheidsorganisatie van Zuid-Holland naar Groningen. Omdat deze reorganisatie geen verband houdt met de taakstelling is deze niet opgenomen in de cijfers in de tabel.

Interessant is ook de impact van specifiek de taakstelling Rijk op de bestaande werkgelegenheid bij de sector Rijk en op de provinciale werkgelegenheid. In tabel 2 wordt in deze zin de relatieve impact van de taakstelling Rijk weergegeven.

Tabel 2: Relatieve impact taakstelling Rijk

	Totale werkgelegenheid	Fte Sector Rijk	Taakstelling sector Rijk	Impact op sector Rijk	Impact op arbeidsmarkt
Friesland	185 920	2 669	83	- 3%	- 0,04%
Groningen	177 650	3 203	281	- 9%	- 0,16%
Drenthe	140 300	2 720	120	- 4%	- 0,09%
Overijssel	356 590	4 764	249	- 5%	- 0,07%
Flevoland	110 150	1 883	96	- 5%	- 0,09%
Gelderland	632 930	10 346	414	- 4%	- 0,07%
Utrecht	435 090	11 806	549	- 5%	- 0,13%
Noord-Holland	891 020	12 557	494	- 4%	- 0,06%
Zuid-Holland	1 020 810	43 148	5 001	- 12%	- 0,49%
Zeeland	115 210	1 769	77	- 4%	- 0,07%
Noord-Brabant	844 850	9 937	749	- 8%	- 0,09%
Limburg	343 590	4 865	258	- 5%	- 0,08%
Totaal excl. Def. 5 254 110	109 666	8 373	- 6%*	- 0,12%*	
Taakstelling Defensie		684			
Taakstelling totaal Rijk		9 057			
Taakstelling ZBO's en onbekend	3 743				
Totale taakstelling		12 800			

* ongewogen gemiddelde per provincie

Gemiddeld moet de werkgelegenheid van het Rijk in de provincies met 6% teruggebracht worden. De provincies Zuid-Holland, Groningen en Noord-Brabant zitten met respectievelijk 12%, 9% en 8% boven dat gemiddelde.

Het effect op de totale werkgelegenheid is in Zuid-Holland een half procent. In andere provincies loopt het effect uiteen van 0,04% tot 0,16%. De impact op de arbeidsmarkt van de taakstelling bij het Rijk is dus relatief groot in de provincie Zuid-Holland.

3. Conclusie

Met inachtneming van de genoemde beperkingen geven de uitkomsten van het onderzoek aan dat de effecten van de taakstelling zowel in absolute als in relatieve zin het zwaarst neerslaan in de provincie Zuid-Holland. In mindere mate wordt ook de provincie Groningen in relatieve zin zwaarder dan gemiddeld getroffen. Het beeld voor Zuid-Holland spoort met het feit dat de werkgelegenheid bij het Rijk in deze provincie in absolute zin veruit het grootst is en met het bewust gekozen politieke uitgangspunt dat de taakstelling op de categorieën Beleid en Ondersteuning procentueel het grootst is (respectievelijk 20% en 25%) en de categorie Uitvoering het laagst (10%). Juist uitvoeringsorganisaties zijn vaak buiten de Randstad gevestigd.

Mijn conclusie is dan ook dat van een oneigenlijke afwenteling van de taakstelling op organisaties ver van de Randstad geen sprake is. Evenmin is er sprake van een onevenredige vermindering van arbeidsplaatsen van rijksambtenaren in de provincies met een ruime arbeidsmarkt. Alleen de provincie Groningen scoort in relatieve zin wat ongunstiger dan gemiddeld.

In reactie op het verzoek van de Kamer, neergelegd in de motie van het lid Heijnen c.s. (31 490, nr. 13), om de taakstelling «niet onevenredig te doen neerslaan in de verschillende provincies in ons land en – als het enigszins kan – de provincies met de hoogste werkloosheid te ontzien» merk ik daarom het volgende op. Ten eerste heb ik al eerder in de Kamer gezegd geen mogelijkheden te zien om bij het invullen van de taakstelling tussentijds de spelregels te wijzigen. Er zijn nu eenmaal bij het afspreken van de taakstelling geen regionale randvoorwaarden gesteld aan de wijze waarop de invulling plaatsvindt. Ten tweede geven de bovengenoemde uitkomsten van het onderzoek ook geen reden te veronderstellen dat er sprake is van een onevenredig zwaar effect van de taakstelling op de provincies met de hoogste werkloosheid.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
G. ter Horst